

تحلیل محتوای کتب درسی مطالعات اجتماعی دوره ی دوم ابتدایی از منظر میزان توجه و تشویق به زندگی روستایی

فاطمه عاطفی^۱، زهرا فلاح زاده^۲

۱- دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید رجایی اصفهان

fatemehatefi1@yahoo.com

۲- دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس امیرکبیر البرز

z.fallahzade@cfu.ac.ir

چکیده

آموزش های توجه و تشویق به زندگی روستایی می تواند نقش موثری در بهبود و پیشرفت زندگی روستایی داشته باشد. با توجه به نقش درسی کتب مطالعات اجتماعی دوره ی دوم دبستان در این زمینه هدف پژوهش حاضر بررسی محتوای کتب مطالعات اجتماعی دوره ی دوم ابتدایی از منظر میزان توجه و تشویق به زندگی روستایی می باشد، جامعه و نمونه ی آماری کتب مطالعات اجتماعی دوره ی دوم ابتدایی می باشد، که به شیوه ی کدگذاری استقرایی اکتشافی و به روش کیفی کمی (آمیخته) انجام شده است. نتایج پژوهش نشان داد که از سه کتاب مذکور ۶ مقوله ی آب و هوای مساعد، وجود کشاورزی، صنایع دستی، محصولات دامی، جاذبه های گردشگری و شناخت بیشتر افراد بدست آمد، که به ترتیب در کتاب چهارم ۱۳/۵۹، ۱۲/۶۲، ۱۲/۶۲، ۱۲/۶۲، ۴۶/۶۰، ۱/۹۴ و در کتاب پایه پنجم به ترتیب ۲۵،۰۰، ۰،۰، ۰،۰، ۰،۰، ۰،۰، ۰،۰، ۰،۰ درصد از مقوله ها را دارا هستند.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، کتب درسی، مطالعات اجتماعی، زندگی روستایی، دوره ی دوم ابتدایی

۱. مقدمه

مهاجرت یکی از چهار عامل اصلی تغییر و تحول جمعیت است و به دلیل ماهیت خود می تواند علاوه بر تغییرات بلندمدت و طولانی، آثار صریح و کوتاه مدت نیز در تعداد و ساختار جمعیت ایجاد کند. مهاجرت از روستاها به شهرها جزء لاینفک فرایند توسعه اقتصادی می باشد به گونه ای که برخی اقتصاددانان توسعه ی اقتصادی را معادل انتقال نیروی کار بخش کشاورزی به صنعت تعریف می نمایند (لیوای و^۱، ۱۹۵۴ به نقل از اسفندیاری و همکاران، ۱۳۹۷).

پدیده ی مهاجرت هم در کشورهای توسعه یافته و هم در کشورهای در حال توسعه وجود دارد، لیکن نوع و ماهیت این مهاجرت ها متفاوت است، جز در مورد مهاجرت های اجباری که در اثر مسائل سیاسی یا حوادث طبیعی صورت می گیرد، تمامی شواهد و مدارک حاکی از آن است که جوانان بیش از دیگر گروه های سنی، تن به مهاجرت می دهند و در طولانی مدت با مهاجرت آنان ممکن است تولید نسل در جامعه کاهش یابد (اسکلدون^۲، ۱۹۹۶ به نقل از قاسمی سیانی، ۱۳۸۸).

در کشورهای در حال توسعه جهان، مهاجرت روستاییان به شهرها، در درجه اول به سوی شهرهای پایتختی بوده، در جستجوی یک زندگی بهتر و به دست آوردن شغل صورت می گیرد. بعد از شهرهای پایتختی، شهرهای مهم و مراکز استان های دیگر مورد توجه مهاجران قرار می گیرند. در واقع مهم ترین نوع مهاجرت درون مرزی داوطلبانه، مهاجرت های روستاییان به شهرها بوده که پاسخی به علل و انگیزه های اقتصادی می باشد (بهوروز، ۱۳۷۴ به نقل از قاسمی سیانی، ۱۳۸۸).

^۱ Lewi wa

^۲ Skeldoun